

Министерство образования Республики Саха(Якутия)
Управление образования Нюрбинского района
Муниципальное дошкольное образовательное учреждение
детский сад "Сардана" села Малыкай.

**. Сценарий постановки олонхо
«Бөртө Боотур»**

Выполнила:

Воспитательница Андреева Ай-Куо Гаврильевна

с.Малыкай 2020 г.

ОРУОЛЛАР:

Чэчирдээх ункууьуттэр - кыргыттар.

Сибэккилэр ункуулэрэ - кыргыттар

Ыа5ыйалаах кыргыттар, хотуурдаах уолаттар ункуулэрэ

Мочурууска Буллахат о5онньор (Берте Боотур а5ата) -

Хоотууна эмээхсин (Берте Боотур ийэтэ) -

Уол о5о (Берте Боотур кырата) -

Берте Боотур-

Уолаттар ункуулэрэ / курэс ункуутэ/ -

Алаас кыргыттарын ункуутэ

Абааьылар -

Абааьы бухатыыра Апчарай бухатыыр-

Кэрэчээнэ Куо -

Сорук Боллур уол -

Дьеьегейер ункуутэ -

Берте Боотур Апчарай бухатыырдыын охсуйуутун ункуутэ

Чороонноох ункуу

Оьуохай - бары

"Бөртө Боотур" олонхонон

музыкальной театризованной туруоруу сценарийа.

ЧЭЧИРДЭЭХ ҮНКҮҮ. Чэчирдээх оболор ункулээн баран сценаба фон буолан тураллар(ункуу ис хобооно орто дойду туьунан буолуохтаах. Айылба музыката) Ункуу бара турар кэмигэр диктор сцена кэтэбиттэн текст аабар).

(1 о5о)

Былыргы дьыллар мындааларыгар,

Урукку дьыллар уорбаларыгар

Туруук таас хайалаах,

Охтон бараммат мастаах,

Уолан кебурээбэт уулаах,

Ойон тахсар куннээх

Орто Аан Ийэ дойду

Олохсуйбута эбитэ уьу.

Бу орто дойду

Игирэлии турар

Урдук мыраанын урдугэр,

Хабыллар хаба ортотугар

Баай хара тыалаах,

Кемус хатырыктаах куеллээх

Айыы кибитэ таптаан олохсуйар

Аарыма алааьа айыллыбыта уьу.(Ункуу тумугэр чэчир ураьа иьигэр обонньор, эмээхсин, уол о5о, эдэр уол киирэн олоруохтаахтар).

(2 о5о)

Бу алаас улай киинигэр

Бур -Бур буруо таьааран,

БЫр уктээн
Олорбуттара эбитэ уьу
Алаас абата буолбут
Мочурууска Буллахаат оонньор,
Алаас ийэтэ буолбут
Хотууна эмээхсин.
Оонньордоох эмээхсин
Эдэр саастарыгар
Ооломмокко олороннор,
Номнуо хойут,
Кэмниэ кэнэ5эс
Уол оону тереппуттэр,
Берте Боотур диэн сурэхтэппиттэр.

(кыбыл о5о ытыыр запиьа холбонор. Эмээхсиннээх оонньор о5олорун кетехпутунэн чэчир ураьаттан тахсаннар, о5олорун халлаан диэки ере ууналлар. Ураьаларыгар тептеру киирэллэр. Оттон уол обо суурэн тахсан кылыйа,ыстана ооньбуур,хойуостанар. Ураьатыгар тептеру суурэн киирэр. Оттон илиитигэр ох саалаах эдэр уол тахсар. Куобахтыыр, кылыйар, ох саанан ытар. Бу кэмнэ музыка тыаьыы турар. Диктор сцена кэтэ5иттэн аа5ар.)

(3 о5о)

Берте Боотур кунунэн улаатта,
Анар атабынан кылыйа суурдэ,
Сиьин этэ ситтэ, буутун этэ буста.
Одун хаантан оноьуулаах,
Дьыл5а хаантан ыйаахтаах,
Олобу салгыыр, ыраабынан тэлэьийэр,
Охтоохтон охтубат, саалаахтан самныбат,

Алаастарын ааттатар, сирдэрин сириэдитэр,

Суон сурабырдар,

Куустээх - уохтаах боотур бэрдэ буолла.

Тэннээбин булбата,

Курэстээн хотторууну билбэтэ.

Куустээх быыбылаах

Хапсабайдытынан аатырда,

Кынаттаах кылыытынан

Киэннин билиннэ,

Сыыдам суругунэн суон сурабырда.

(УОЛАТТАР УНКУУЛЭРЭ. Бу кэмнэ чэчир буолан турбут уолаттар Берте Боотуру кытта ункууллэрин (кылыыты, куобах, ыстана,мас тардыыты, таас кетебуу, хапсабай хамсаныылары). Чэчир буолбут кыргыттар туулгэттэн тахсан бараллар. Уолаттар ункуулээн бүтэн сценаттан тахсаллар. Набыл музыканан Кэрэчээнэ Куо киирэр, сибэкки хомуйа сылдыар. Бу кэмнэ диктор ааһар).

(4 о5о)

Бу кэмнэ

Ыаллыы сытар алааска

Кэлтээки Сабыйа о5онньор,

Харыстаана эмээхин

Мааны кыыстара

Кэрэчээнэ Куо

Керуехтэн кыраыабай

Кэрэ дьууннээх,

Утуе санаалаах буола улаатта.

Кун курдук кулумнээтэ,

Ый курдук ыманнаата,

Чараас - чараастык чыпчылыйда,
Минньигэс - минньигэстик мичээрдээтэ,
Огурук -тегурук керде,
Куех окко уемэр - чуемэр уктэннэ,
Сибэккилии тэтэрдэ,
Сарданалыы кыыста.

(АЛААС КЫРГЫТАРЫН УНКУУЛЭРЭ. Кэрэчээнэ Куо илиитинэн далбаатаан дьуегэлэрин ынырар. Кыргызтар Кэрэчээнэ Куону кытта ункуулууллэр. Ункуу ере кетебуллуулээх, бэбиэлэй буолуохтаах.

Кыргызтар ункуулуу сырыттахарына, аллараа дойду абааьылары арбаан, айманан, сырсыакалаан, Апчарай бухатыыр танаа -саба, туттара-хаптара ураты буолуохтаах. Этин, чабылхан, тыал - куус тыастара ибиллэр. Музыкаата ураты буолар. Апчарай бухатыыр Кэрэчээнэ Куону керде - кербутунэн супту хааман тийэн, кыргызтартан сулбу тардан ылар. Алаас кыргызтара хабыытаспытынан куотан хаалаллар. **АБААЬЫЛАР УНКУУЛЭРЭ.** Абааьылар ункуулээн баран, Кэрэчээнэ Куону сценаттан илдэ тахсаллар. Сцена кэтэбэр Кэрэчээнэ Куо ытамныйара, санаарбабыллаах ырыата ибиллэр).

КЭРЭЧЭЭНЭ КУО ЫРЫАТА:

Ыый - ыйбыан! Аай - аайбыан!

Ийэм атам бырабаайдарын,

Аны эйгини кербешпун.

Тереебут дойдубар

Аны тыыннаах эргиллибэппин.

Кимнээх буоламмын

Кимим миигин кемускуей?

Ыый - ыйбыан! Аай - аайбыан!

(Берте Боотур сценаба киирэн турар. Бу кэмнэ Сорук Боллур атын миинэн тийэн кэлэр. Ат кистиир запиа холбонор. Сорук Боллур Берте Боотурга илдьитин ырыанан толорор).

СОРУК БОЛЛУР:

Абуулатан! Абуулатан!
Кэлтээки Сабыйа оБонньор.
Харыстаана эмээхсин
Маанылаабыт кыыстарын,
Керуехтэн кыраыабай
Кэрэ дьуьуннээх
Кэрэчээнэ Куону
Аллара дойду адьырБата,
Абааы уола
Апчарай бухатыыр
Уоран илдэ барда.
Уьаппакка- кэнэппэккэ
Быыьыы барыан уьу!
Абуулатан! Абуулатан!

(Сорук Боллур ыллаан бутэн тахсан барар. Берте Ботур сценаБа сеьургэстэн олорор. Бу кэмнэ уолаттар бухатыыр сэбин сэбиргэлин киллэрэллэр, анар атахтарыгар тобуктаан олороллор. Берте Боотур туран сэбиргэллэрин илинэр. Ат кистиирэ, аттар туйахтарын тыаа иьиллэр. Уолаттар ойон туран ДЬОБОГОЙДОР УНКУУТУН ункуулууллэр.

Ункуулуу сырыттахарына сцена кэнники былааныгар абааьылар уонна Кэрэчээнэ Куо Боотур хаалар. Абааьылар ойон тураллар. Берте Боотур Кэрэчээнэ Куону быыьыыр, илиититтэн сизтэн сцена инники былааныгар аБалар. ЕРЕГЕЙ МУЗЫКАТА тыаьыыр. СценаБа саха танастаах дьон, оБолор киирэллэр. Эмээхсиннээх оБонньор Берте Боотурга айах чороонно кымыс аБалан иьэрдэллэр. Уеруу- кетуу, уйгу - быйан буолар.

ЧОРОННООХ УНКУУ.

ОБУОКАЙ.

